

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszavásárolja
 vagy megvásárolja nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, január 20.

Közös érdek.

A német birodalmi gyűlés agrárius
 érzelmi többsége nem is olyan régen egy
 olyan börze törvényt alkotott, a mely a
 németországi börzét a legitim üzlet-
 kötések keretében szorította vissza és
 ilyen módon lenyeste a börzének mind-
 azon vadhajításait, a melyek nálunk saj-
 nos bár, de felette szaporodnak és fej-
 lődnek, felszíva ez által a nemzetből
 azokat a tápanyagokat, a melyek hiánya
 okozza jórészt az ország közgazdasági
 hanyatlását.

A németországi merkantil lapok
 merev állást foglalnak el még ma is ezen
 törvény ellen, a melynek reájuk nézve
 legérzékenyebb része a fedezetlen hatá-
 ridozást olyaténképpen való eltüntetése, hogy
 az ellene vétők a törvény megfelelő pa-
 ragrafusai értelmében lesznek sújtva,
 illetve büntelve.

Az agrárius és merkantil sajtó állás-
 foglalása és az ebből fakadó különféle
 nézetek mintegy kényszerítették a közön-
 séget arra, hogy a zavarosban halásszon
 és mindent megtudhasson, csak azt nem,
 a mi a valóságnak határozottan megfelel;
 éppen ezért, hogy tájékoztassuk az ol-
 vasót, a következőket mondom el az ügy
 mibenlétére vonatkozólag.

A német kormány és a berlini tőzsde-
 tanács konferenciákat folytattak a börze-
 törvény egy néhány határozatának meg-
 változtatása végett, a melybe a tanács

gazda táljai is belementek oly formán,
 hogy a törvény ferde magyarázata követ-
 keztében keletkezett aggályokat eloszlatták
 azáltal, hogy a törvény végrehajtási ren-
 deletének egyes — de kevésbé lényeges
 részeit módosították. Tehát csakis a tör-
 vény végrehajtását illetőleg történtek mó-
 dosítások, nem pedig a törvényen magán,
 a mi persze nagy különbség.

Ennek a törvénynek igen nagy hatása
 kezd mutatkozni — és a mi biztató je-
 lenség — nemcsak Németországban, de
 annak határain is kívül. Így az ausztriai
 képviselőház agrár érzelmi tagjai már
 évek óta követelik a kormánytól a tőzsde
 törvényszerű szabályozását és ebből ki-
 folyólag a múlt év folyamán tőzsde an-
 kétozt is tartottak, sőt már egy tervezet
 is kidolgoztak, a melynek leglényegesebb
 pontja, hogy a határidő üzletek kötése
 nem lesz ugyan tiltott gyümölcs, de ehhez
 a gyümölcshöz csakis jogosan lehet majd
 hozzáférni, mert ez által a spekuláczió
 alapuló játékoknak befellegzett.

Nevezetesebb pontjai a javaslatnak a
 következőkben foglalhatók össze: a börze
 előjáróságának felét a kormány nevezi
 ki, a másik felét pedig maga a börze
 választja. A jegyzéseket a felesküdt
 gabona ügynökök végzik, a kiknek köny-
 veit a börze előjáróság tagjainak joga
 van átvizsgálni. A börze titkárok jegyző-
 könyveket vezetnek az árfolyamokról és
 az árakról. A börze tagok és az ügynökök
 szigorú büntetés ellenében kötelesek az
 általuk eladott és vásárolt gabonát ár,
 mennyiség és minőség tekintetében bejelene-
 teni.

Ezek a nevezetesebb pontjai azon
 javaslatnak, a melyet kicsinyelnünk nem
 szabad, sőt kiinduló pontul kell vennünk
 a nemsokára megalkotandó börze törvény-
 javaslatunknál, a melyre már felette égető
 szükségünk van, hiszen erre most leg-
 utóbb is Gelb ur és Grosz ur bűnös
 manipulációi kényszerítettek, a melyek
 mellett mint kisebb kaliberű dolog a
 tőzsde látogatók fellépése, a tanácsnak a
 buza minőségi súlya szerinti osztályozá-
 sára vonatkozó tervezet ellen is említést
 érdemel.

Mindezen példák leghivebb illusztrá-
 torai a mai szomorú állapotoknak és
 sürgősen követelik, hogy kövessük a
 művelt nyugatot — hisz nagyon szeretünk
 reá hivatkozni — a börze rendszabályo-
 zása tárgyában is; követeli ezt nemcsak
 a gazdaközönség, de az a tiszteletreméltó
 kereskedői osztály is, a mely nem akar
 továbbra is önkéntelen eleme maradni a
 vadhajításoknak.

Mihók Sándor.

Az érsekújvári mandátum.

Négyszázötvenkilenc szótöbbséggel győzött
 dr. Kovács Pál néppárti jelölt a szabadelvű
 párt jelöltjével, Timon Akos egyetemi tanárral
 szemben. Az utóbbinak választói megtámadták
 a mandátumot s a petícióval Paiss tanácsel-
 nök vezetése mellett tegnap foglalkozott a Kuria
 II. választási tanácsa.

Az előadó Fittler kuriai bíró volt. A peti-
 zciójánálk azon az alapon kéri a választást
 érvényteleníteni, hogy a néppárt izgatott, Ko-
 vács etette és itatta a szavazóit és vesztegetett

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Időszertlenség a művészetben.

Irla: Dr. Némethy Gyula.

Mindazon új tudományok között, melyekkel
 a letűnt század géniusa az emberiséget meg-
 ajándékozta, egy sincs, mely a művészetet köze-
 lebből érdekelné, vagy reá mélyebb hatást
 gyakorolt volna, mint a régiségtudomány, az
 archaeologia. Zsidó, római és görög régiségtannal
 a XVIII. század tudósai is foglalkoztak, de a
 ősrégészet, ez a pszichológiai szempontból is
 elsőrendű fontosságú tudomány, az egypto-
 mi, az assyriai, végül a keresztény nem-
 zetek régiségbuvárlata, egészen a XIX.
 század fényes pályát befutott gyermekei.
 A kritikai, történelmi irány, mely annyi
 tudományban uralkodik, nagy hódítást tett a
 művészetek mezején is. A múlt idők műveltség-
 történetét ismerve a lehetőség végső határáig
 mező korhűséget, helyi színezetet couleur lo-
 cale kívánunk minden művész alkotástól mely
 a múlt valamely jelenetét akarja föltámasztani.
 A vallásos festészetben egy Bida Francia-
 országba, Holman Hunt Albion földjén, Mun-
 kácsy minálunk nagy archaeológiai, földrajzi
 készséggel lelkiismeretes pontossággal ábrá-
 zolták az újszövetségi szent történetek fölséges
 mozzanatait, a nélkül, hogy ez a részletekhez

való ragaszkodás, ez a tudós pontosság géniu-
 usuk szárnyalását megbéníthatta volna.

Azonban ez a korhűség, ez a történelmi
 és régészeti pontosság még a XIX. szá-
 zad történelmében sem általános szabály.
 Az 1901-iki párisi Salon egyik tárlatán
 egy vallásos tárgyú kép „Christ a la Colonne”.
 Az oszlophoz kötött Krisztus a legbizarrabb
 anakronizmussal lepte meg a tárlat látogatóit.
 A vörös, vérrel szennyezett palástba burkolt
 Megváltó alakját ugyanis a XIX. század Páris-
 sának csöcseléke özönlötte körül, közöttük oly
 alakok, kikkel csak a külső boulevardokon lehet
 találkozni. E képtől nem messze egy másik kép
 Jézust a kisdedek között ábrázolta, de nem
 palaestini környezetben, hanem angol park
 közepén, melynek pázsitján, a háttérben lawn-
 tennist játszó gyermekek csoportja volt látható.
 Nehány éve a nagybányai festőiskola ki-
 állításán magam is láttam egy hasonló tárgyú
 képet, de már ezen a képen a szabadban tanító
 Krisztus alakját nemcsak egy, de több, időleg
 egymástól igen távol eső korszakok alakjai
 környezték.

Ilyen példákkal szemben, mélyen tisztelt
 közönség, azt hiszem igen indokolt és időszertű
 fölvetni az anakronizmus, az időszertlenség
 kérdését, különösen a vallásos festészetben.

Hogy a rendelkezésünkre álló idő keretén
 belül csak valamennyire is urrá legyünk tár-
 gyunk fölött, csak a keresztény művészetre
 szorítkozunk.

Az időszertlenség első oka a titkolódzás
 volt, melyre az első keresztényeket a római vi-
 lág üldözése kényszerítette. A lateráni mu-
 zeumban egy szép márványszobor van, való-
 színűleg a II. századból Kr. u. mely egy
 ifjú görög pásztort ábrázol, vállán kis bá-
 ránynyal. A pogány ember nem is látott benne
 többet, de a keresztény hívő, ha rávetette sze-
 meit, fölismerte Jézust, a jó pásztort, ki életét
 adja az ő juhaiért. S ilyen anakronizmussal,
 melynek szülő oka a titkolódzás, az ő ke-
 resztény művészetben gyakran találkozunk. A
 középkori művészet anakronizmusa nemily öntu-
 datos. E művészek saját koruk mezébe burkol-
 ták a római és zsidó történet mozzanatait,
 egyszerűen azért, mert a római vagy zsidó
 archeológia terra incognita, ismeretlen föld
 volt előttük, a többi közt azért is, mert a ke-
 zükön forgó szövegek a művelődéstörténeti
 mozzanatok alig érintették. Olvasták pl.,
 hogy Pontius Pilátus kormányzó vagy helytar-
 tója volt Judának, ami az ő idejükben polgár-
 mesternek felelt meg; festették tehát polgár-
 mesternek. Olvasták, hogy Arimathiai József gaz-
 dag zsidó volt; a gazdag zsidók Közép-Európában
 prémes köntöst viseltek; festették tehát gazdag
 prémes díszköntösben, amit pedig nagyon
 célszerűtlen lenne viselni a Szentföldön.
 A mi gazdag muzeumunkban az Ipolyi
 gyűjtemény II. termében egy XV. századból
 származó festmény Szent János apostol és
 evangélista olajba főzetését ábrázolja, még pe-

is. A kérvényezőket dr. Ragályi Lajos képviselte, a választás védőjeként pedig dr. Plath György szerepelt.

A kisebbségben maradt párt jogi képviselője hosszan terjesztette elő a vádakat. A vesztegetés ígéreteivel és pénzzel történt. Jaksich Mihálynak azt ígérték, hogy a sógora majd ház-mesteri állást kap Budapesten, Karsai Jánosnak meg pénzt adtak. Még a banderisták is kaptak pénzt. Aztán majd minden választónak megtoldották a fuvardíját egy-egy koronával. És a mi a vesztegetéseket illeti, ahhoz — ugymond — maga dr. Kovács adta a pénzt. Mindezek alapján a petícionálók nevében a választás érvénytelenítését kéri.

Dr. Plathy védői előterjesztése után a bíróság visszavonult tanácskozássra.

A vizsgálat elrendelték.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, jan. 20.

Gróf Apponyi Albert elnököl.

Elnök bejelentése után Neményi Ambrus előadó bejelentette a pénzügyi bizottságnak az 1902. évi költségvetésre vonatkozó jelentését.

Az ujonczjutalék.

Az ujonczjutalék fenntartásáról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalásában

Pichler Győző Műnisch Aurél előadó föl-felé ambícióival vádolja a tiltakozott Fejérváryt, ama szavai ellen, hogy a magyar képviselőháznak nincs joga firtatni, van-e alkotmányosság Ausztriában? Törvény kötelez erre bennünket. A provizorium törvénytelen. Szóba hozza Fejérváry bárónak a horvát ezredekről mondott szavait.

A miniszter azt mondta, hogy tőle ugyan firtáthatnak a lapok, amennyit akarnak, s hozzá gondolta: vagyok, a ki vagyok. Egy másik lap is súlyos vádat emelt a honvédségnek történt zabszállítás dolgában. Erre se nyilatkozik?

Ami a Budapesti Hírlap közleményét illeti, a 7-ik huszarezred dolgáról neki mint képviselőnek joga van a miniszteri szóásra provokálni s ne beszéljen a miniszter irkáról, hanem vizsgálja meg a dolgot.

Az ujonczjutalékról kezd ezután beszélni általánosságban.

Elnök: Kérem, már a részleteknél tartunk.

Pichler: Bocsánat. Tévedésbe ejtett Feilitsh, aki előbbi beszédembe beleszólt: Ez a részletekre tartozik. Azt hittem még általánosságban tárgyalunk. (Derűtlenség.)

A javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés.)

Műnisch Aurél előadó a függetlenségi párt gyakori ellenmondása közben fejtegeti, hogy ha a függetlenségi párt a mai ujoncz-megajánlást törvénytelennek tartja, tiltakoznia kellett volna eddig is ellene.

Tóth János kijelenti, hogy a tiltakozás éppen az ő részéről négy év óta mindig történik.

Műnisch Aurél: De ha törvénytelen állapot volna, akkor azt az ellenzék azzal bizonyította volna, hogy a javaslat ellen demonstrált volna!

Madarász József: Amit az előadó mond, az a forradalom volna, aminek csak akkor volna helye, ha a hatalom alkotmányunk, szabadságunk ellen lépne fel. Mi alkotmányos fegyverekkel küzdünk, de ha kell, fogunk mi alkotmányunk védelméért másképp is küzdeni. (Taps a szélsőbalon.)

Fejérváry nem sajtóperezik.

Fejérváry Géza báró honvédmiszter: Nem szükséges hosszan beszélnem, hiszen önök is tudják, hogy a javaslatra szükség van. (Ellenmondás). Ami a sajtót illeti, ő is komolyan veszi, de azt a részt, mely mindenáron föl akarja zavarni a katonai szenvedélyeket, nem veszem komolyan.

Rákosi Viktor: Indítson sajtópert.

Fejérváry: No már azt nem teszem, akármit ír a sajtó. (Derűtlenség a szélsőbalon.) A Pichler által felhozott cikkekre megjegyzi, hogy egy zsurnaliszta — nem tudom, hogy a zsurnaliszták elismerik-e annak az ilyen embert — egy támadó cikket mutatott be egy szállítónak, mondván, ha nem ad 100 forintot, kiadja a cikket.

Rákosi Viktor: Ez nem is igazi hírlapíró.

Fejérváry: Nem tudom. Ezért mondtam, nem tudom, elismerik-e az újságírók annak. A szállító kidobta, ez az egész. Ebből — azt hiszem — világos a dolog.

Zboray Miklós: Az világos, hogy az állítólagos zsurnaliszta csirkefogó. De az nem világos, hogy ez az ügy rendben van.

Fejérváry: Bünyönyítő feljelentés van ellene. Várják meg az urak a végét. A szakaszt elfogadásra ajánlja.

A többség az első javaslat első szakaszát elfogadta.

Azután a többi szakaszokat is elfogadták.

Következett az

ujonczmegajánlásról

szóló törvényjavaslat.

Műnisch Aurél előadó ismerteti és elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Pichler Győző: A miniszter előbb azt mondta, hogy ő nem azért van itt, hogy közjogi dolgokkal foglalkozzék, hanem hogy katonai ügyeket inézzen el. Nem első eset, hogy a miniszter ur, mint magyar miniszter ilyen nyilatkozatot tesz.

E javaslatot nem szavazza meg.

Mindig tiltakoztunk a hadsereg közössége ellen. Állami jövedelmünket mire használják? Mindent megemészt a nagy hatalmi moloch. De hol van az a nagy hatalmi állás? Az utolsó tíz év alatt sehol se láttuk nyomát. Nem is azért kell a közös hadsereg, hanem a dynasztia testőrsége. Ez a hadsereg teljesen idegen. Megbénítja nemzeti érzelmeinket, de elpusztítani nem tudja.

Szól ezután a becsületbíróági és a katonai büntetőtörvényről. A miniszter ur mint szolgálaton kívüli állapotban nem áll a katonaság fegyelme alatt.

Fejérváry: Nem.

Pichler: Hisz még a nyugdíjazottak is alatta állanak.

Fejérváry: Nem.

Pichler: Nem? Hisz csak nem rég egy tábornagyot, tehát kollegáját, — még pedig nyugdíjazottat, aki a nyug. tisztek gyűlésén elnököl, hogy családjuk érdekében nyugdíjuk felemeltesse, a becsületbíróág megfosztotta rangjától s csak a császára és a király adta neki vissza a rangját, mert híven szolgált, épűgy, mint a miniszter ur. Tábornagyról ur. miniszter ur, vigyázzon arra, hogy mit beszél itt, mert őt is elcsaphatja a becsületbíróág.

Fejérváry: Nagyszerű! (Elénk derűtlenség.)

Pichler: A katonai büntetőtörvény példátlan gyarlóságát és igazságtalanságát legjobban bizonyítja Mattasich—Keglevich gr. főhadnagy esete. A javaslatot nem fogadja el. (Taps.)

Öt perc szünet.

Szünet után:

Nessi Pál: Ennek a hadseregnek egyetlen ujonczot se szavaz meg, melynek tisztára, annak legnagyobb része nemzeti kultúránk ellensége, (Tetszés) amely a régi császári

dig egy csúcsives egyház boltíve alatt. A hóhérok nem görög katonák, hanem német landsknechtek. A következő teremben egy német olajfestmény, mely a XVI. század elejéről való, Jézus megfeszítését tünteti föl, de a kereszt alatt álló alakok Luther és V. Károly idejéből valók. Ugyancsak a teremben egy szép gobelin, falfestmény a muzsákat példázza, de nem lenge görög jelmezben, hanem a minöket a Faust opera előadásán szoktunk Margitot s a német város egyéb leányain látni. A renaissance buzgalma, lelkesedése föltárta a bámuló világ előtt a klasszikus ókor művészeti kincseit. A quattrocento művészei meglehetősen tisztában voltak a római viselettel, részben a keleti öltözékekkel is; Sandro Botticelli mégis XV. századbéli, még pedig florenczi alakokkal népesíti be az istállót, melyet a három király imádásának színhelyül megfestett. A Szűz és isteni gyermeke előtt nem Arabia és Tharsis, hanem az Arnó mellékének lakói térdepelnek. Részben a vallásos kegyelet, részben a nagyzás hóbortja lett itt a legbizarrabb anakronizmus szülőanyja.

Még különösebb látványt tüntet fel a XVI. század II. felében egy Paolo Veronese művészete. A kánai menyegző a legpazarabb márványtól csillogó, klasszikus szobrokai benépesített római architektúra keretében folyik le. Az Üdvözítő és szent anyja alakja mily idegennek tűnik föl a kifejtett renaissance se-lyem és bársonyban, aranybrokátoan tündöklő alakjai között. A patkó alakú asztal mellett V.

Károly, Szolimán szultán, I. Ferencz francia király, ausztriai Eleonóra királyné, a halhatatlan Tizian, Benedetto Caliari építész alakjai váltják föl egymást. A festő mindenekfölött azt kereste, ami festői, pittoreszk, s a kánai menyegző helyett tulajdonképen egy XVI. századbéli velencei lakomát varázsolt vászonra. A párisi Louvre salon carréjának e remek képe mégis bámulat tárgya lesz mindenkori s ha talán a festői, a pittoreszk elem hajhászata nem adna jogcímet ilyen eljárásához, még mindig megmarad az a mentesség, melynek Horatius sorai szolgálnak alapul: multa licent pictoribus atque poëtis, festőknek költőknek, — de persze csak a nagyoknak — sok minden szabad.

Mondjunk-e még furcsább okot, amely anakronizmust szült a művészetben? A klasszikus világ bálványozása a XVII. században oly mérvet ölt, hogy már nem is a mult alakjait öltöztetik a jelen köntösébe, hanem a jelent ruházzák fel antik minta szerint.

Ott áll pl. Berlinben a Sprée egyik hídján a nagy választó-fejedelem szobra, antik római jelmezben s hogy az ellentét nagyobb legyen, a művész a jelen korból mégis megtartott valamit, a nagy sörényszerű allonge-parókát. Vagy a bécsi Burg-téren I. Ferencz szobra római imperatori öltözetben, pedig ez az uralkodó, tudjuk, minden volt inkább, mint római jellem.

A szent történet jelenetei a XVII. században szintén klasszikus kereteket kapnak. Poussin

Miklós bibliai tájképein a növényzet a vegetáció középoszlozsági, római s a Nilus partján, melyből az egyiptomi királyleány Mózes kiment a klasszikus római építészeti művei emelkednek.

Azonban mindezen időszerűtlenségeknél közelebből érdekel bennünket az az anakronizmus, mely az utolsó harmincz év vallásos festészetében tárul elénk. Nemcsak közelebből érdekel, meg is lep bennünket, hogy a XIX. század végén, midőn korhűség, a külsőségekben való jellemzés, archaeologiai pontosság dolgában is annyira el vagyunk kényeztetve nagy festőink által: akadnak festők, akik a korszerűség törvényén is túltéve magukat a nagy Rembrandt példájára a jelen életbe festik át a biblia, a szentírás fölséges történeteit. Mindnyájuk között legizmosabb tehetség Uhde Frigyes, egy százsz festő, ki a dicsőséges német francia hadjáratot átharczolván, mint kapitány, kardját a művész ecsetével cserélte fel, akárcsak egy Memling a XV. században még pedig a vallásos festészet ecsetével s vele Rembrandt az utolsó nagy mester a Szászforintos lapon Krisztust a flamand pinczék egyikébe helyezte, a hol egykor a lollardok nőttek és imádkoztak: úgy Munkácsy e tanítványa ki mesterével együtt Rembrandt-hoz járt iskolába, szász parasztok egyszerű házaiba vezeti a Megváltót, hogy a hit áldásait, a mely a szegényeknek még drágább kincse mint a gazdagoknak, árássa egy késő kor szenvedő gyermekeire.

absolutisztikus szellemet át akarja vinni a mai hadseregbe. (Tetszés.) A magyar ifjúságnak ki kell vetkőznie a hadseregben nemzeti voltából. A ki keresztül ment e hazafias fádalmak skáláján, mint ő, az tudja megérteni ezt, de a miniszter ur nem. (Zajos tetszés a szélsőbalon.) Bizonyítja, hogy a póttartalékosok fegyveraláfogása által a nemzet összes erejét kiszolgáltatták a hadseregnek. (Ugy van.) A büntető törvénykönyv reformját 33 év óta ígérik.

Fichler: Ugyan élnek-e még az előadók?

Nessi Pál: Az önkéntesek II-ik éve — a statisztika szerint — fölösleges. Nincs haszna, alig néhány %-al több teszi le a megbukottak közül a tisztí vizsgát. Ez a II-ik év tehát hiába vonja el a polgári életől ifjakat.

Szomorú statisztika az áthelyezések statisztikája is. Tavaly a honvédséghez 36 áthelyezés történt, a legújabb statisztika szerint 52 és a mi még szomorubb: sok törzstiszt.

A görög hitrege szerint Minos királynak egy viszonyából származott egy szörny: a Minotaurus, mely ifjakat kért áldozatni. Ilyen szörny a közös hadsereg, mely a mi ifjakat szedi áldozatul. (Ejenzés. Tetszés.) Nem fogadja el a javaslatot, hanem hat. javaslatot ad be, hogy a miniszter utasítsa, terjesszen be statisztikát az öngyilkosságokról s azok okairól s idejéről. (Élénk tetszés, éljenzés és taps s szónokot sokan üdvözik.)

Rákay L.: Madarász József szemrehányást tett, hogy a függetlenségi párt részéről csak két szónok beszélt. Nem csoda. Volt idő, mikor Kossuth beszédére a nemzetgyűlés egyhangulag mondta: Megadjuk! De ma, mikor a miniszter ur kezében kardjával — bona fide — vagdossa le a magyar közögi virágait, kinek volna kedve még csak fel is szólalni? (Tetszés.) A miniszter ur érzéketlensége közjogunk iránt az ő szerencséje s a mi szerencsétlenségünk. (Zajos tetszés.) Es a többség az ő közögi- és alkotmányellenes kijelentéseit tapssal honorálja. Mért szólalunk hát fel? Hogy ilyen jelenetekre adjunk még több alkalmat? (Nagy tetszés.)

Madarász József: En nem akartam szemrehányást tenni.

Féjerváry Géza báró az ellenzék folytonos derűtsége közepette válaszolt a kijelentésre.

A javaslat letárgyalásával az ülés véget ért.

Az 1902-iki költségvetés.

Neményi Ambrus, a pénzügyi bizottság előadója, a képviselőház tegnapi ülésén bejelentette az 1902. évi állami költségvetésről szóló bizottsági jelentést.

Az 1902. évről szóló előirányzat, mely nagyban és egészében az előző két évnek költségvetési keretében mozog, egyik fontos új tétele az a **három millió korondt** tevő összeg, mely a pénzügyminiszterium költségvetésében a **tisztviselői fizetések javítása** czéljából lett beállítva.

Ezzel azonban nincs kimerítve sem a szükségnek mérve, sem a kormánynak és a törvényhozásnak segítő szándéka a tisztviselői fizetések rendezése körül.

Az 1902-ik évről szóló költségvetésben 2256 új állás van rendszerezve, a mely állások az érvényben levő fizetési rendszer alapján a költségvetésben máris 5,665 931 korona új terhet jelentenek. Ezeknek az új állásoknak szervezése magában véve kifogás alá nem evezetett. Így nevezetesen az állami elmi népiskolákban 400 új tanerő, a felsőbb nép- és polgári iskolákban 40 új tanerő, a kisdudóvó intézeteknél és menedékházaknál 32 új tanerő fog alkalmaztatni.

Szükséges sőt túlayomó részben productív intézkedés az, mikor a **posta, távirat és távbeszélő** személyzete 424 egyénnel, a magyar királyi államvasutak személyzete pedig 1035 egyénnel szaporodik.

Az **államvasuti** személyzet szaporítása kifejtése annak a követelésnek, melyet a képviselőházban is számos alkalommal hangoztattak, hogy tudniillik az szolgálati túlterheltség megszüntetessék, a mi nemcsak a személyzetnek érdeke, hanem épp úgy az utazóközönség biztonságának követelménye. A pénzügyminiszterium a **pénzügyőrséget** 55 egyénnel szaporítja. Ez az 1899. fogyasztási adótörvényeknek következtése és a kincstár megillető jövedelmeknek biztosítására szolgál. Az országos **kataszteri felmérésnél** rendszerezendő 49 új tisztviselő alkalmazása úgy a közönségnek, mint a kincstárnak érdekében szükséges.

Az előirányzat a pénzügyi bizottság jelentése szerint tett módosításokkal így alakul: Rendes kiadások 992.229.614 korona, rendkívüli kiadások: átmeneti kiadások: 34.393.287 korona, beruházások 66.242.962 korona, összesen 1.086 millió 845.863 korona. Rendes bevételek 1.035.925.603 korona, rendkívüli bevételek 51.127.410 korona, összesen 1.087.053.013 korona, fölösleg 187.150 korona.

A Katholikus Szabad Liceum matinéja.

A kezdet fényesen sikerült.

Nagyvárad város társadalmi megértette, micsoda nagy fontossággal bír városunk kulturális életében a Katholikus Szabad Liceum. A kör vezetősége pedig, belátva a közönség érdeklődését, még nagyobb lelkesedéssel fog bele a többi előadás rendezésébe.

A jelen voltak teljesen megtöltötték a főgimnázium dísztermét; közülök természetesen az az igazán előkelő, szépszámu, minden nemesért lelkesülő höl yközönség válik ki, mely a katolikus kör főnepélyeit valódi rózsákertté varázsolja. Az összes jelen volt közönség száma meghaladta az ötszázat; tudósítónknak közülök a következő neveket sikerült összejegyeznie:

Urhölgyek: Báró Gerliczy Félixné sz. Korniss Lujza grófné, Podmaniczky Emmy báróné, dr. Agoston Péterné, Bozóky Nóra, Bodnár Gyuláné, Bodnár nővérek, Buhl Emilné, Buhl Kornélia, Batty Endréné, Böszörményi Gézané, Böszörményi Tilda, Bérczi Jánosné, Bérczi nővérek, Busch Dávidné, Beöthy Ilonka, Csordacsics Ferenczné, Cseresnyés Albertné, Cseresnyés Ilonka, Czuczor Olga, Dús Lászlóné, Dús Piroška, Déry Etelka, Ficsek Lajosné, Ficsek Margit, Farkas Etelka, Géczy Lajosné, Géczy Irénke, özv. Grünwald Henrikné, Gyarmathy Kamilla, Harmath Károlyné, Harmathy Erzsike és Gizike, Heringh Sándorné, Heringh Erzsike, Keledi nővérek, Kiss Anna és Ernestin, dr. Kovács S. Jánosné, Középpessy Sándorné, Középpessy Emma, Kappel Györgyné, özv. Lázár Zoltánné, Latschnyi Irénke, dr. Molnár Imréné, Molnár Lajosné, Molnár Laura, Mikusay Margit és Irén, Maróczy nővérek, Nagy Ferenczné, Olasz Elemérné, Papp Oszkárné, Pekanovits Imréné, Pekanovits Margit, Papp Cosima és Emma, Poltovszky nővérek, Péterfy Elemérné, Patzkó Aladárné, Peiser Károlyné, Peiser Sarolta, Rácz Mihályné, Schlauch Jozefin, Sal Ferenczné, özv. dr. Személy

A berlini nemzeti képtárban függ Uhde egyik legszebb képe: *Krisztus Urunk, légy vendégünk*. Egyszerű szász paraszt szobában vagyunk, mely a kép háttérben látható ablakon át nyer világosságot. A háziasszony éppen most helyezi a párolgó levesestálat az asztalra, a gyermekek összekulcsolt kezekkel mondják az asztali áldást.

A családtagja mélyen meghajolva hívja az Üdvözítőt az asztalhoz, az Üdvözítőt, kinek szelid, némi méla búval árnyalt szemei szeretettel részvételt nyugsznak a kis családon. Feje körül mint Rembrandt Krisztusánál a flamand pinczében *dicshör* fénylik, jobb kezét áldásra emeli, megszentelve a helyet, a foglalkozást. Akármily nagy az ellentét az Üdvözítő ruházata és a XIX. századbeli szász paraszt interieur között, nagy megnyugvással, mely megindulással nézzük ezt a képet s igazat adunk a festőnek, kinek művében mélyeséges vallásos érzés és igazi germán realizmus találkoznak a nélkül, hogy egyik a másikat gyöngítene.

De ha nem is adnánk igazat ennek a képnek, az Uhde iskola *fölfogásaival* lehetetlen egyet nem értenünk.

Ha Krisztus, mondja Uhde nem azon egyéniségek közé tartozik kiknek működése egy korszakra szorítkozik; ha az ő szerepe nem hogy halálával végződnék, de csak akkor kezdődik igazán, ha végre Krisztust nem csak az I. század zsidóinak, hanem az egész emberiségnek vétkei feszítették meg, — a mint hogy

az a katolikus egyház aszketikus irodalmában ősrégi felfogás: akkor valóban nem látni át, miért kellene az Üdvözítőt a művészet alkotásán mindig csak oly személyekkel környeznünk, a kik Augustus császár alatt éltek Judaeában, de a kiknek az emberiség Krisztusához semmivel sincs több joguk mint azoknak, a kiket a XIX. század pauperizmusának átka üldöz — Krisztus tegnap, ma és mindörökké.

En még tovább mennék hölgyeim és uraim és azt mondanám, ha Uhde volnék: több jogunk van a Megváltóhoz nekünk, mint Augustus császár kortársainak; több joga van a XX. század emberiségének, mint akármely megelőző kornak. Soha nem volt e földtekén annyi szív, melynek boldogsága lett volna a Szűz gyermeke, mint a találmányok nagy századában; soha annyi idegen nemzet között föl nem emelkedett a Názáreti Jézus zászlaja, soha oly messze földeken, vadonok vadonában hithirdetők ajakán nem hangzott bátrabban, gyakrabban ez a minden név fölött való név, mint a távolságot megszüntető közlekedési eszközök korában.

És ha itt maradunk e vén Európa földén, érezzük Tolsztojjal és Uhdéval, hogy a művészetnek arról a hamis pályáról, melyre a renaissance terelte, — hogy t. i. kiváltságosak, urak fényűzése legyen, — le kell lépnie, szociálissá kell válnia, föl kel mutatnia éppen a pauperizmus átka alatt nyögő nép előtt, a kicsinyek, a szenvedők, a szegények örök Megváltóját, kinek

nevének kívül más név nincs, a melyben az emberiség valaha boldogulhatna.

Uhde művészeti időszerűtlenségének nagy tanulsága, hogy van valami *állandó*, az emberi természet az, melyről Hegel dialectikus gondolkodása, a korlátlan változást hirdetve, nem akar tudni, hogy van valami *örök*, mely időszerűtlenné nem változhatik soha, a mit a művészet ép' oly kevéssé merített ki, sőt meg sem közelített, mint a mi tudományunk, a mi lelki szükségletünk, és ez: az *Istenember*.

Tagadni nem akarjuk, az utolsó harmincz év alatt sok minden történt a szociális tevékenység, reformok terén minden európai államban, ami talán elodázta a társadalmi összeomlás veszedelmét: de mindezek dacára milliók meggyőződése, álma a szocializmus, ez a *belső harcz*. A művelt nemzetek munkásságának eredménye pedig egyaránt arra fordul, hogy óriási állandó hadseregeket, egymást letiporni készülő nemzetek hadait tartsák fenn, gúnyára, kudarczára; nem vallásos alapon indult békekongresszusok törekvéseinek: és ez a *külső harcz*.

A belső és külső harcz e fenyegető válságából az emberiséget nem vezetheti, nem mentheti ki más, mint az *örök*, nem *emberi* vér ösztönén induló, hanem *isteni* szív tüzhelyéből kipattant szikrán gyuladó áldozatos szeretet.

És im kelet felől, ahol pirosra Leget, párákat a hajnal fénye fest, Az ég alján a földdel összeolvva Föltünik a kereszt!

Kálmáné, Stark Róza, Szmaassenka Ernőné, Sebestyén Ilona, dr. Thury Endréné, dr. Tóth Mihályné, Vueskics Julia, Vinkler Jozefa, Zettner Irén, Zwipp Jolán.

Notabilitások: Bozóky Béla, Böszörményi Géza, Beke Boldissár, Grócz Béla kanonok, Géczy Lajos, Halász Gyula, Krüger Viktor, Kappel György, Novotny S. Alfonz, Steinberger Ferencz kanonok, dr. Szolcsányi Hugó, Vinkler József püspök, dr. Vueskics Gyula.

A műsor úgy volt összeválogatva, hogy a közönség egy változatos és élvezetes, irodalmi és művészi matiné kiválóságaiiban gyönyörködhessen. A komoly tárgyú értekezéseket vonzó előadás, ügyes feldolgozás tette élvezetessé, a művészi énekszámok pedig a zenei érzéket gyönyörködtették.

Első dr. Kovács S. János, a felső kereskedelmi iskola igazgatója volt, a ki a »A középkori magyar egyházi irodalomról« tartott nagy olvasottságra valló előadást, melyet mindvégig nagy figyelemmel hallgattak s végül zajosan megéljeneztek.

Utána Krüger Jenő joghallgató adott elő egy bájos, kedves énekszámot. Tompa Mihály »Az ibolya álma« című költeményét zenésítette meg Bátky Endre; nagy zenei értékű, dallamos, érzéssel írt mű, telve szebbnél-szebb áriákkal s könnyed recitativokkal. Bátky Endre zeneszerzői jó hírnevét ez az igazi költői alkotás nagyon emelte. A gyönyörű műdalt Krüger Jenő méltóképp adta elő; csengő, tiszta tenorhangja eleinte érzelmes lágyssággal, később teljes erővel interpretálta a szerző zenei gondolatát, úgy hogy végül a szerző is, az énekest is zajosan megéljeneztek. Az éneket maga Bátky Endre művészileg kísérte zongorán.

Dr. Némethy Gyula, a theologia kiváló, tudós tanára olvasott fel ezután egy érdekesítő tanulmányt »Időszertülségek a művészetben.« A szellemesen, fordulatosan megírt dolgozat már tárgyánál fogva is nagy érdeklődést keltett, még inkább tetszett a vonzó, közvetlen feldolgozásban. Dicsérnünk fölösleges, hiszen a szerzőt mint kiváló esztetikust jól ismerik városunkban, a felolvasást magát pedig tárczarovatunkban közöljük.

Befejezte a matinét két duett, a melyeket Tutsek Ferenczné és Klusatsék Margit urhölgyek adtak elő. Az egyik imaszerű, komoly énekszám, a másik csapongó, könnyed dalocska volt. Mindkét duettet a művésznők precízül, pontos összhanggal énekelték, a mellett mindkettejüknek szóló részletekben is volt alkalmuk csengő, iskolázott szopránhangjukat ragyogtatni. A közönség a programmba hivatalosan felvett egy duettet olyan tapsviharral fogadta, hogy a művésznők kénytelenek voltak ráadásul műsoron kívül még egy dalocskát elénekelni. Nemcsak tapsokkal és éljenekkel jutalmazták őket a pompás műélvezetért, hanem a kör azonfelül virágcsokrokkal is lepte meg a szereplő hölgyeket. — Ezt az énekszámot Belesnay Antal kísérte zongorán a töle megszokott művészetével.

Az első szabad liceumi előadással tehát a közönség teljesen meg volt elégedve; a legközelebbi február 2-án d. e. 11 órákor tartják meg s ez alkalommal előadást tartanak Pálffy Béla és dr. Krüger Aladár, Belesnay Antal zongorakísérete mellett hegedűn játszik Péntes Márta, szavalni fog Sebő Mihály. A múlt héten kibocsátott meghívók természetesen ez alkalomra is érvényesek; még néhány meghívónk megmaradt, ezekkel kívánatra ingyen szolgálunk szerkesztőségünk.

Pálffy Béla sajtópöre.

Feltűnést keltő ítéletet hozott tegnap a kir. törvényszék büntető tanácsa **Millye** Gyula táblabíró elnöklete alatt. Elítélték lapunk segédszerkesztőjét olyan sértésért, a melyet legjobb meggyőződése szerint nem volt szándéka soha elkövetni.

Emlékezhettek olvasóink arra a kellemetlen polémiaira, melybe a nyáron keveredett lapunk a Sz—g című napilappal. Rosszakaratu ferdítéssel vádoltak bennünket akkor, a mikor teljesen jóhiszeműleg helyt adtunk egy megbízható úri emberől jött tudósításnak s a mikor mi rögtön, a mint lehetett, a téves információkat megkorrigáltuk. Ilyen eljárás után érthető volt az az önértékes válasz, melyet **Pálffy** Béla írt s a melyért **Hegyesi** Márton a Sz—g felelős szerkesztője Pálffy följelentette. Maga Hegyesi Márton lépett fel vádlóként. Az ügy a rendes úton tegnap jutott el a főtárgyalásig.

Elnök volt **Millye** Gyula táblabíró, szavazó bírák dr. **Csulyok** Béla és dr. **Máthé** György, jegyző **Papp** Károly.

A vádlotthoz intézett általános kérdések után Hegyesi Márton adta elő vádját. Szerinte a Szabadság eljárásának egy célja volt: a sajtó tisztességes irányának helyreállítása. A Tiszántúl megtámadta az alispánt, a kinek távollétében a helyreigazító cikket egy megyei tisztviselő, az ő fia írta meg. Az üzenetben, melyet erre a Tiszántúlba Pálffy Béla írt, sértést lát, ennél fogva kéri a vádlott megbüntetését és kéri *költségeinek* 100 koronában való megállapítását.

Pálffy Béla válasza.

Pálffy a vádra önértékesen, higgadtan tette meg észrevételeit. Hegyesi az adatokat úgy csoportosította, hogy a ránézve kedvezők kintünjenek s eltakarják a többi; ezzel szemben Pálffy elmondja az egészet elejétől kezdve. A Tiszántúlnak ama cikkét, melyből a polémia kiindult, megbízható úri ember információja alapján írta a lapnak egy másik munkatársa. E cikkben tényleg volt tévedés, de azt a T—l önszántából, mindjárt másnap rektifikálta, a mit a magánvádló elfelejtett kiemelni. Szintugy elfelejtette kiemelni azt is, hogy a polémia alatt Pálffy és a Tiszántúl mindig hajlandó volt a Sz—g támadására küldött üzenetet teljesen visszavonni, ha viszont a Sz—g, vagy legalább a cikknek szerzője kijelenti, hogy sérteni nem akart. De mikor a Sz—g makacsul kitart efféle vádaskodás mellett, hogy a T—l »rosszakaratulag ferdít«, akkor Pálffynak két út állt rendelkezésére. Vagy bíróság elé viszi a vádaskodót — de ettől a lapok közt eddig példátlan eljárástól tartózkodni kívánt — vagy pedig »lekeféli magáról a gorombaságokat«, a mint azt üzenetében meg is írta. Még ezt is hajlandó lett volna visszavonni, ha megsértett becsületének megadják egy helyreigazítással a kellő elégtételt. Nem tette a Sz—g, hanem a helyett azt kívánta a magánvádló, hogy a megsértett Tiszántúl vonja vissza válaszáat. Miért nem vont vissza semmit magánvádló ur fia, a ki lapunkat megsértette? O soha sem tartotta szükségesnek az elégtétel adást, hanem a helyett most az apja jelenik meg vádlóként a törvényszék előtt. Van ennél fonákabb dolog?

Azt is mondta Hegyesi Márton, hogy az ő följelentése után költözködött be a hírlapirodalomba a tisztességes irány. Ezzel szemben kijelenti, hogy jó modort a Tiszántúl munkatársai nem a Hegyesi ur cikkeiből tanulnak, hanem saját jó ízlésüktől. S ha ilyen támadá-

sak, a képtárlat ügye, Lourdes, Szent Antal és minden, a kath. hitet érintő tárgy vakmerő kigunyolása után is megtartotta lapunk a nyugodt modort, ez a Sz—g modora *dacsára* történt. Kijelenti, hogy ő, maga mint pap szeretetet hirdet s mert nyilvánosan eleget szerepel, szeretetet munkáló papi működése mellett bárki tanuskodik. Sérteni nem szokott, belemagyarázásokat pedig nem fogad el.

A bizonyító eljárás rövidesen befejezést nyervén, a perbeszédre került a sor.

A vádbeszéd.

Hegyesi Márton a vádbeszédben részben ismételte, a mit már előbb elmondott, részben pedig a tényállást ismertetette újból. Ő a Sz—g cikkében *nagyító üveggel sem tud* felfedezni sértést, mert szerinte a *rosszakaratu ferdítés* vádjában senki se találhat személyes sértést. Különben is a ferdítés mindig rosszakaratu. Ő mindig a kiegyenlítést kereste, mindent megtett a békés rendezésre, de el lett vágva az útja. Minthogy pedig a T—l üzenetében sértést lát és az üzenetet **Pálffy** Béla írta, kéri vádlott megbüntetését.

Pálffy Béla replikája.

A meggyőző igazság hangján, ártatlansága biztos tudatában emelt szót Pálffy. Pontrólpontra megcáfolta Hegyesi Márton vádjait s beszédje egyes helyeken igazi szónoki lendületet vett. Nagyon vigyáznunk kell manapság, ugymond, a vallási érzékenységre. S daczára annak, hogy a T—l szerkesztősége tiszta katolikus férfiakból áll, soha a mi lapunkban olyan goromba támadás egy vallásfelekezett ellen sem jelent meg, mint a minöket a Sz—g egy időben szinte sportszerűleg közölt a katolikus vallásról. Felkértem akkor Hegyesi ur, utasítsa rendre a goromba cikknek íróját; sikertelenül. Nem csoda tehát, ha mikor legközelebb ismét a »rosszakaratu ferdítés«, más szóval a hazudozás vádját próbálta ráfogni felszentelt papokra, akkor kellő önértékeléssel utasították vissza a gyanúsítást.

Bebizonyította beszéde további fonalán, hogy az üzenetben semmiféle sértés nem foglaltatott, mert annak világos értelme annyi, hogy a Sz—g folytonos gorombaságaira nincs más válasz, mint a gorombaságokat egyszerűen lekefélni abban a tudatban, hogy máskor is lesz lekefélni való gorombaság. Lekülsmeretere hivatkozva kijelenti, hogy az üzenet megírásakor ez volt a kifejezni akart gondolat s meggyőzően mutatja ki, hogy az üzenetnek is csak ez volt az értelme. Nem fogadja el Hegyesinek azt az állítását, hogy minden ferdítés rosszakaratu. Lehet ferdíteni tévedésből. De nem fogadja el a Sz—g támadásának meséjét sem az antiszemitáskodásról. Örökké csak azt mondani: üsd a zsidót! — ostobaság; de minden ügyben pajzsul, ürügyül hajánál fogva rántani elő a zsidót: gyávaság, a mely eljárást kereken vissza kell utasítania, hiszen neki is vannak igen jó barátai a zsidók között.

Kimutatta annak az állításnak alaptalanságát is, mintha a T—l nem adott volna teljes rektifikációt. Nemcsak ezt tette meg lapunk, hanem ezenfelül az alispán ur érdekeit is kiemelte s így teljes elégtételt szolgáltatott. A végleges elintézés útja is szabadon állott a Sz—g előtt; csak az általa elkövetett sértést kellett volna visszavonnia. Ezt a Sz—g nem tette, hanem a helyett sajtópert indított belemagyarázások alapján. Minthogy pedig belemagyarázások alapján ítéletet hozni nem lehet, vállalja a felelősséget ezért, a mit írt és bizton várja bírái ítéletét.

A nagyhatású, meggyőző védekezés után a törvényszék visszavonult tanácskozássra. A hallgatóság pedig Pálffy körül sereglett és sietett gratulálni a védbeszédhez. A felmentést biztosra vették.

Az ítélet.

Annál nagyobb meglepetést keltett, mikor egy fél órai tanácskozás után az elnök kihirdette az ítéletet. E szerint a törvényszék Pálffy Bélát nyomtatvány útján elkövetett presztérsértés vétségében találta vétkesnek s az enyhítő és terhelő körülmények figyelembe vételével, a 92. §. alkalmazása mellett elítélte 100 korona fő és 50 korona mellékhüntetésre, azonkívül elmarasztalta 100 korona eljárási költség megfizetésében.

Kiemeljük az ítéletet indokolásából azt a részt, mely a »rosszakaratú ferdítés« kifejezést világosan sértőnek mondotta. Egyelőre csak ennyit.

Természetes, hogy Pálffy Béla az ítélet ellen felebbezéssel élt.

Az ítélet különben városszerző pártkülönbség nélkül megütközést keltett. Mi nem mondunk föltötte kritikát, megmondja majd az annak idején a kir. tábla.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Jan. 22. Választmányi ülés Kath. Körben.

Jan. 26. Kath. Kör. közgyűlése.

Jan. 26. Szigligeti-társaság felolvasó ülése a kir. kath. jogakademián.

Febr. 2. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.

Febr. 13. Kath. Szabad Liceum bőjti estélye a főgimnázium disztermében este 6 órakor.

Febr. 27. Kath. Szabad Liceum bőjti estélye a főgimnázium disztermében este 6 órakor.

Márc. 13. Kath. Szabad Liceum bőjti estélye a főgimnázium disztermében este 6 órakor.

Márc. 16. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.

Apr. 6. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.

Apr. 19. Kath. Szabad Liceum zárúnnepélye.

* Személyi hír. *Beöthy* László dr. főispán és *Szunyogh* Péter alispán Nagyszalontára utaztak.

* *Birói vizsga.* *Misley* Kálmán, a gyulai kir. törvényszék kiváló aljegyzője, a budapesti vizsgáló bizottság előtt a gyakorlati birói vizsgát kitűnő sikerrel letette.

* *Tisztviselők ismerkedési estélye.* A nagyváradi tisztviselők Otthona mindinkább közeledik céljához, hogy t. i. tagjainak igazán kellemes és hasznos szórakozási helyet teremtsen. A napokban már megirtuk, hogy pénztárunk javára táncestélyt rendeznek f. évi február 1-én újabbán pedig arról értesültünk, hogy február 1-én megtartandó táncestélyüket megelőzőleg folyó hó 22-én a Zöldfa-szálloda nagyszalontai ismerekedési estélyt rendeznek, mely iránt már is nagy érdeklődés mutatkozik. A rendezőség ezúton is felkéri a tagokat minél nagyobb számban való megjelenésre. Az ismerkedési estélyre jelentkezéseket szóval vagy telefon útján 22-én délig elfogadnak. Hendel Ottó igazgató (főposta-épület) és Ponorán Lukács pénztárnok (igazságügyi palota) hivatalos helyiségükben. — Az új kaszinó február elsején nyitlik meg s ideiglenesen a Szilágyi Dezső utcán, május 1-től kezdve pedig a Szaniszló utcai Bálvány-palotában lesznek új helyiségek.

* Várossy Gyula püspök felszentelése.

Fényes egyházi ünnepség folyt le vasárnap délelőtt az egyetemi templomban, ahol *Osászka* György kalocsai érsek felszentelte *Várossy* Gyula dr. pápai prelátus, nemrég kinevezett székesfehérvári püspököt. A földszített templomban nagy közönség nézte végig a püspökszentelést. Pontban kilencz órakor érkezett meg *Osászka* György érsek, a kit a templom előtt a papság teljes oratóriában fogadott. A felszentelési aktusnál *Majorossy* János és *Kohl* Medárd püspökök, mint consecratorok asszisztáltak. Ott voltak a kalocsai és a székesfehérvári káptalan tagjai, a budapesti katolikus papság egy része, a papnevelő intézet tanárai és hallgatói. A szertartás azzal kezdődött, hogy felolvasták a pápai bullát, mire az új püspök letette az esküt. A szokásos examen után az érsek fölkenste a püspököt, majd meáldotta püspöksüvegét, gyűrűjét és pásztorbotját. A mise után az új püspök megáldotta a híveket. Az istentisztelet után az új püspök a papnevelő-intézetben fogadta az üdvözlő küldöttségeket. Délben fényes lakoma fejezte be az ünnepet.

* *Érdekes miniszteri döntés.* Szunyogh Péter alispán kérdést intézett a kereskedelmi miniszterhez, hogy *Lovas* Imrét, az osztrák hatóság területén a házaló kereskedéstől örökre eltiltott egyént, bevezetheti-e a házaló kereskedéstől eltiltottak névjegyzékébe. Tegnapi érkezt meg a kereskedelmi miniszter válasza, melyben kijelenti, hogy a törvények szerint az Ausztriából való eltiltás, Magyarországra semmi esetre sem terjed ki s *Lovas* Imrének *kiadhatják az engedélyt*. A miniszter az elvi jelentőségű határozata, kereskedői körökben nyilván feltűnést fog kelteni.

* *Pekár* Gyula Nagyváradon.

Gyula, a Petőfi-társaság tagja, a magyar irodalom egyik büszkesége, a febr. 2-án rendezendő nagy művész hangverseny alkalmából városunkba érkezik. Helyi irodalmi férfaink fogják érkezésénél üdvözlölni, a hangversenyen pedig, melyen a jeles író képviselő egy rövid felolvasással működik közre; egy gyönyörű művű ezüstkoszorút fog neki az e célra a rendezőség kebeléből alakított külön bizottság élni Sas Ede, a »Nagyvárad« felelős szerkesztője átnyújtani. A koszoru szalagján e felirat lesz: *Pekár* Gyulának — a nagyváradon, 1902. febr. 2. A remek diszmű tulajdonképpen nagyváradon, — irodalomért és irodalmi alakokért lelkesülő hölgyek adakozásából került ki. Sas Ede a szép emléktárgyat rövid üdvözlő beszéddel fogja átnyújtani és abban a közönség nevében is a kitűnő írónak körünkben megjelenéséért köszönetet mondani. Az ezüst koszorút Kolozsvári Sándor ismert, jónévtű ékszerészünk izléses munkája.

* *Jó a jég.* A Sport-téri jégpálya a mai naptól kezdve a közönség rendelkezésére bocsátják, reggel 9 órától 11-ig és délután 2 órától 5-ig. Napi jegyek: felnőtt korcsolyázók 60 fillér, ifj. korcsolyázók 30 fillér, nem korcsolyázók 30 filléres jegyet váltanak a pénztárnál. Figyelmeztetés! A jégpálya használhatóságát a kishidőn »Sport« lobogó, az üzletek kirakataiban pedig jelző táblák jelzik. *Knauer* Károly, titkár.

* *Az első párbajbíróság.* Érdekes lovagias ügy nyert tegnap a párbajbíróság útján elintézését. Az ügy elintézését társadalmi és kaszinói körökben élénken tárgyalják és az elintézés módja az illetékes körökkel kellemesen meglepte. Mint értesülünk, a legközelebbi napokban a Nemzeti Kaszinóban *Szentiványi* Zoltán, az Országos Kaszinóban pedig *Desszffy* Arisztid azt a kérelmet fogják hivatalos formában előterjesztetni, hogy minden párbajesetben kaszinói tagokra kimondassék a kötelező párbajbíróság.

* Felülíratás. A helybeli Kath. Legény-

egylet szombati multságán felülíratottak a következők: *Andrássy* János apát-kanonok 20 korona, *Fetser* Antal apát-kanonok 20 korona, *Kugler* Albert 10 korona, dr. *Vucskics* Gyula 10 frankos arany, dr. *Szolnok* Jenő 5 korona, dr. *Némethy* Gyula 4 korona, *Csicsay* Alajos 3 korona, *Halász* Gyula, dr. *Lindenberger* János, *Peszeky* Ferencz, *Plander* Sámuelné, *Morvay* Villibáld, *Reimann* József, *Fröhlich* György, ifj. *Jelinek* Ferencz 2—2 korona, *Rácz* János, *Kádár* Gyula, *Brisztó* György, *Kocsis* Elek, *Veszely* I., *Nánási* János 1—1 korona, *Rokszin* 40 fill. és *Varga* Károly 20 fill. Összesen 84 korona 60 fillér és egy db. 10 frankos arany.

* *A szélvihar áldozata.* A f. hó 16-án dühöngött szélvihar a mellett, hogy tört, rombolt ami útjába esett, Székesfehérváron emberáldozatot követelt. *Nyulás* Istvánné szül. *Ács* Terézia ugyanis a ház körül foglalatzkodott s a kora délutáni órákban a padlásra ment ruhát teregetni. A padlásról lejövet létrától együtt elkapta a szél s oly erővel vágta a földhöz, hogy eszméletlenül terült el. A gyorsan alkalmazott orvosi segély dacára sem volt a szerencsétlenül járt asszony megmenthető az életnek, mert vasárnap agyrázkódás következtében meghalt.

* *A közúti kerekai alatt.* Vasárnap délelőtt 11 órakor a közúti vasut 1152-es számú mozdonya, mely egy teherkocsit tolt a vásártéri állomásra, a sertsésvásártérről jövet az áruaktári váltó előtt *Eke* István napszámot elütötte s a kerekai alá került szerencsétlen ember tetemét a felismerhetetlenségig összeroncsolta. A helyszínen megjelent *Papolczy* Ferencz alkapitány, *Pataky* fogalmazó, *Korn* Alajos kir. alügyész, *Thury* vizsgálóbíró hatósági közegek a hullát a mozdony és teherkocsi ütközői alatt a baloldali vágányon találták összeroncsolt állapotban, nagy nehezen sikerült csak a személyazonosságot megállapítani. A kérdőre vont vasúti személyzet, kik egyedül felelősek az elgázolásért, vallomásuk szerint a mozdony lassan menetben haladt s a tolt koci oldalán levő foklépcsőn 2 fékező állt az előírásnak megfelelően. Azon körülmény, hogy a fékezők csak akkor adták meg a vészjelt, midőn már teljesen közelben volta s a mozdonyt megállítani már csak akkor sikerült, midőn már a baloldali két kerék keresztül ment a szerencsétlennek, ami annak tulajdonítható, hogy a fékezőnek a belényesi országúton levő kanyarultnál a folytonos kanyarodás miatt, lehetetlen volt a pályán végig tekinteni, vagy az akadályról illetve a sineken történekről a mozdonyvezetőt kellő időben értesíteni. — Mindezek dacára a kötelesség mulasztó személyzet ellen a vizsgálati eljárás folyamatba tetetett s a vasúti és hajózási főfelügyelőség az esetről táviratilag lett értesítve. — A hullát tegnap boncoltatott fel a törvényszéki orvos által.

* *A millenniumi emlékmű kiépítése.* A nemzeti muzeum egy küldöttsége járt *Szalay* Imre vezetésével a kereskedelmi miniszternél, kérve őt, tegye lehetővé hogy millenniumi nagy mű kiépíttessék. *Hegedűs* miniszter biztató választ adott.

* *A vármegye közbiztonsága.* A csendőrszárazparancsnokság jelentése szerint Biharvármegyében a múlt hóban a következő bűnesetek fordultak elő: gyilkosság 2, testi épség elleni cselekmény 25, rablás 3, gyilkossággal elkövetett rablás 2, gyújtogatás 15, lopás 147, vagyon elleni erőszak 20, egyéb bűntény 11 esetben, különféle kihágások 121 esetben fordultak elő. Csendőri beavatkozás tehát összesen 346 esetben vált szükségesé.

* *A vigécz törvény kijátszása.* *Fodor* József, *Bernfeld* K. és fiaai budapesti butoros cég utazói ellen panasz érkezett, hogy az utazók megrendeléseket gyűjtönek. A neszt kapott utazók röviden elhagyták a várost, a megbízó két cég ellen azonban rendőrségünk megindítja az eljárást.

* **Halálozás.** Részvéttel vettük a következő gyászjelentést:

Alulírottak mély fájdalommal tudatják a legjobb anyja, nagynya, dédanya és rokonnak özv. **Biró Lászlóné** szül. Szilágyi Fúró Juliánának folyó hó 20-án élete 74-ik évében rövid, súlyos szenvedés után történt csendes elhunytát. A meghaldogult halott földi maradványa f. hó 21-én d. u. fél 3 órakor fogtak Kálvária-utca 79-ik szám alatt levő lakásnál az ev. ref. egyház szertartása szerint tartandó imá után az olasz-írási sírkertben örök nyugalomra tételni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyváradon, 1902. január hó 20-án. Az örök világosság fényeskedjék nekik Szabó Luiza, Biró László és neje szül. Veres Luiza, Biró József gyermekei. Biró Ilona és férje Szalay Dezső, Biró Mariska, Biró László, Biró Gusztáv, Biró Sándor, Biró Irénke unokái. Szalay Dezsőke dédunokája.

* Találtatott egy zálogjegy és egy kules. Jogos tulajdonosa Mendelényi rendőrfogalmazónál átveheti.

EGYESÜLETEK.

Felolvasás a jogászegyletben.

A jogászegylet felolvasó ülését vasárnap délelőtti tartotta meg. A jogászegylet e napon kezdte meg idei felolvasási sorozatát rendkívül nagy és szép számú közönség jelenlétében. Jelen volt a tábla, a törvényszék majdnem minden tagja, továbbá a járásbírók tagjai, valamint az ügyvédi karból: **Rádl Odón, Hlatky Endre, dr. Fászy Lajos, dr. Rosenthal Mór, dr. Kripta Henrik, dr. Várady Zsigmond, Cserezhnyés Albert, dr. Várady Odón, Kiss Elek, dr. Molnár Jenő** és még számosan. Dr. **Flopu György** a nagyvárad kir. ítélőtábla nagytudású bíróját tartott felolvasást »Az erkölcs a magánjogból« cíművel. A nagy gondot kidolgozott, kiváló tudással megírt értekezést, melyben szerző az új polgári törvénykönyvnek idevágó intézkedéseit ismertette. A külföldi szakirodalmat is felkaroló a felolvasást a tagok nagy érdeklődéssel és tetszéssel hallgatták. Ez alkalommal szerző a család jog intézkedéseit ismertette. A legközelebbi felolvasást jövő vasárnap délelőtti 11 órakor fogja tartani.

Igazságszolgáltatás.

Legény virtus.

Falusi paraszt bál, lakodalom s korcsmai mulatság sohasem mulik el verekedés nélkül, s igen gyakran nem csak a kékes-zöld színű daganatok tanuskodnak a **legény virtus**-ról, hanem a piros vér is bizonyosságot tesz néha a parázs verekedésről. Leány, cigány, bor, falusi pletykák e duellumok okai, de sokszor elég az is, ha egy **felvégi** lakziba **alvégi** legény be-merészkedik. Ilyenkor tűzbe jön az ifjú vére, előkerül a bot s a bicska, reptűnek a palackok s nincs pardon még vérrel, vagy zuzott sebekkel meg nincs reperálva legénybecsület, vagy a sarokba szorított legény el nem vitte irháját a katasztrófa előtt.

A legényvirtus ilyenmő kitérései a főtárgyalási teremben fejlődnek ki s rendszeren a szűk czellácskák között érnek véget.

A kötekedő legény mindig elveszi méltó büntetését, de igen gyakran ártatlan is kerül a vádlottak padjára, a mint az tegnapi történt.

Nagy Zsigmond berekbüszörmősi legény került a vádlottak padjára, mert mint **alvégi** legény egy **felvégi** lakziba, — hová hivatalos volt — elment. Parázs verekedés lett a dolog vége s talán **Haragó** és cimborái össze is kaszabolják, ha **Vad Lajos** kisbíró meg nem védelmezi a sarokba szorított legényt. A verekedés izgalmai között **Nagy Zsigmond** Faragót bicskájával súlyosan megsértette s a miatt helyezett vád alá.

A kir. törvényszék büntető tanácsa **Milve** Gyula elnökele alatt azonban **Nagy Zsigmond**ot a vád és következményei alól felmentette.

A vádlott az ítéletben megnyugodott, a kir. ügyész azonban semmisségi panaszszal élt.

MULATSÁG

FARSANGI NAPTAR.

Jan. 25. Nőegylet táncestélye a Kereskedelmi Csarnokban.
Febr. 1. Tisztviselők bálja.
Febr. 2. A 48-as Népkör táncestélye.
Febr. 5. Helyőrségi bál a Keresk. Csarnokban.
Február 8. Katholikus kör bálja.

A »48-as népkör« táncestélye. A »nagyvárad 48-as népkör« mint már lapunkban is jeleztük, február 2-án tartja a »Zöldfa szálloda« dísztermében siker dolgában kiválóan igérkező zártkörű táncestélyét, melyre a polgárság körében nagyban készülnek annyival is inkább, mivel tudomással bírnak arról, hogy azon dr. **Barabás Béla** városunk képviselője is részt venni szándékozik mivel az estélyre megígérte lejárását. A rendezőbizottság különben nagyban buzgólkodik az estély sikere érdekében.

ZENE ES MUVESZET.

A Szacsavay szoborért.

Kürti Margit művésznő által a **Szacsavay** szobor-alap javára rendezett hangverseny vasárnap délután 4 órakor folyt le a »Kereskedelmi Csarnok«-ban lanyha érdeklődés mellett. A lanyha érdeklődés legkevésbé sem válik dicséretére városunk közönségének, hogy ilyen nemes cél érdekében sajoáltak anyagi áldozatot hozni akkor, a midőn az áldozatért, egy igen ügyesen rendezett s a szereplők művésze által kellemessé tett délután kárpótolta volna a hazafiai cél érdekében adakozót.

Acél Béla mulattató humoroskájának felolvasása után **Lányi Edith** igazán tiszta és megnyerő énekével szórakoztatta a jelenvoltagekat.

Kürti Margit közvetlen hangon előadott szavaiata képes volt ugyanazon érzelmek felkeltésére, melyet **Szász Károly** »A gyermek bizalma« című költeményében érvényre juttatni akart. Szavaiata végeztével percekig tartó éljen és taps üdvözölte a kitűnő recitálót.

Székelly Anna művésznő pompás éneke zárta be a sikerült hangversenyt.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR

Kedd: Baba (Sarkady Adél fellépte.)
Szerda: Milton.
Csütörtök: Bibliás asszony.
Péntek: San-Toy.
Sombat: Stuar Mária. (Hegyesi Mari föllépte.)
Vasárnap: Ejzel az erdőn.

Fejetlenség a színháznál. Még nem volt olyan botrányos rendellenesség a színháznál soha, mint a minővel a társulat jelenleg keresi a fejét s kapkod fűhöz-fához, de hiába. Nemcsak heti műsor nincs, de egy órával az előadás előtt sem tudni, nem látjuk-e **Liliomfi** San-Toy helyett vagy San-Toyt a **Szókimondó** asszonyság helyett. Egyes művésznőknek nem tetszik föllépni: műsorváltozás. Valaki nem akar próbálni: műsorváltozás. A

szél észak helyett délről fúj: műsorváltozás. A közönség pedig mulatbat azzal, hogy újjain számolgatja, hányan hagyják itt a társulatot éppen a legjobb tagok közül virágvasárnapra? Egyelőre csak ennyiben adunk kifejezést a közönség méltó bosszankodásának: de ha a mai skandalózus állapotok nem javulnak, kötel szükségünk komolyan lesz felszólalni a fejvesztett színházi viszonyok ellen.

Az Ember tragédiája. Madách Imre halhatatlan remekműve még a hó folyamán került színre a Szigligeti-színházban.

Az új díszletek, melyeket **Eltető Gyula** színházi festő készített, a következők:

I. A menyország. II. A Paradicsom. III. Kivül az édenen. IV. Egyiptom, Pharaó birodalma. V. Athén. VI. Róma. VII. Bizáncz. VIII. Frága és Páris. IX. London. X. A Phalanster. XI. Jeges vidék. XII. Paradicsom és menyország.

A forradalomban nemcsak a teljes természet vesz részt, hanem Somogyi igazgató, ki a darabot rendezi, lépéseket tett az iránt, hogy az iparos kör ifjai és a felsőbb iskolák tanulói is közreműködjenek.

Sarkady Adél vendégszereplése.

Erdekes debüt lesz ma este a Szigligeti-színházban. Egy fiatal leány **Sarkady Adél**, a ki most végezte a színésziskolát, lép először a közönség elé. A »Baba« szerepét játssza a kasszony. Az előadást páros szünetben tartják.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 115.

Idénybérlet —

Ma, kedden, 1902 január 21-én

A B A B A.

Operett.

S Z E M E L Y E K :

Lancelot, novicius — — —	Lányi Edith
Hillárius mester, feltaláló — — —	Nyárai Antal
De la Santröll gróf — — —	Perényi József
Lormoa gróf — — —	Bérczi Gyula
Maximin atya — — —	Pintér Imre
Baltazar testvér — — —	Bognár János
Bazalik — — —	Kertész Sándor
Hillárius asszony — — —	Benkő Jolán
Alézia, leánya — — —	Sarkady Adél
Nantin, jegyző — — —	Füredi József

HELYARAK: Nagypáholy 7 fr. földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Tamlások 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap szerdán, január 22-én

MILTON.

Tragédia.

TAVIRATOK.

A búr háború.

Kalkutta, január 20. Legközelebb Dél-Afrikába küldenek 6000 embert, a kiket különféle indiai ezredekől vettek ki.

Kimberley, január 19. Az angolok Griqualowne közelében szuronytámadással elfoglaltak egy búr tábor. Az angolok részéről egy őrnagy és négy ember elesett, öt ember pedig megsebesült. (M. T. I.)

Széll Kálmán állapota.

Bécs, január 20. A miniszterelnök állapotáról ma a következőket jelentik. A sebgyógyulása egyre halad, de a seb még nyitva van. A miniszterelnök még néhány napig Bécsben marad. (M. T. I.)

Kath. egyetem Ausztriában.

Salzburg, január 20. A salzburgi szabad katolikus egyetem alapítása céljából alakult egyesület tegnap tartotta 18-ik közgyűlését. Liechtenstein Ede herceg előterjesztette az évi jelentést, amely szerint az egyesület vagyona 1,025.000 koronát tett. Az egyetem — mondja az évi jelentés — nemsokára meglesz, mert létesítését törvényesen megakadályozni nem lehet. (M. T. I.)

Sikkasztó ügyvédjelölt.

Bécs, január 20. Kohn Tivadart, a bécsi ügyvédjelöltek és hivatalnokok betegsegítő pénztárának pénztárosát tegnap este letartóztatták, mert a pénztár kárára körülbelül 10,000 korona erejéig pénztári utalványokat hamisított. (M. T. I.)

Szerencsétlenség egy fonógyárban.

Budapest, jan. 16. (Saj. tud. táv.) Delfasi szövő-fonógyárban óriási szerencsétlenség történt. A gyár egy oldalfala ugyanis kidőlt, magával rántotta a másodemeleti padozatot is. A kidőlt fal maga alá temetett számos munkást, kik közül ez ideig keveset lehetett megmenteni. Az eddigi szerencsétlenek száma 18 halott és számos sebesült. A mentő munkálatok folynak.

Egy bank állítólagos válsága.

Budapest, január 20. (Saj. tud. táv.) Ma este előkelő körökben híre futott, hogy egy biharmegyei nagy név viselője, ki nemrég elsőrangú bank élén állott, több millió forintot veszített, mivel a bank biztos helyről vett értesítések szerint válságba jutott. A részletek jelenben ismeretlenek, de a hogy a közel jövőben napfényre kerülnek, az nagyon valószínű.

Falkenhagen letartóztatása.

Budapest, jan. 20. (Saját tud. táv.) Falkenhagen földbirtokost, — ki Bemingen tanácsos fiát párbajban agyonlőtte, — tivornyázás közben egy berlini éjjeli mulatóhelyen éppen akkor tartóztatták le, midőn párbajával dicsekedett. A letartóztatás alkalmával több Bemingené által írt levelet találtak nála, melyekből kitűnt, hogy kedvesével a párbaj után is levelezett. A dolog Berlinben óriási szenzációt keltett.

REGÉNY-CSARNOK.

A Polanieczki-család.

Ira: Sienkiewicz Henrik. — Fordította: Kolosváryné-Korányi Ilona.

Mária szóba hozta a költő közeli házasságát. Ő nem hanyagolja majd el a feleségét. Stas Zawilowski egészségre ültette poharát.

— Isten éltesse! — szölt. — Csak egy tanácsot adok! A poézist öntse bele költeményeibe, de az életben, a mindennapi foglalkozásban legyen realista s ne felejtse el, hogy a házasság nem regény.

Mária férje szájára tapasztotta tenyerét. — Ne hallgasson rá, — intette a költőt, — ne állítson föl jó előre szabályt. Elégdjék meg azzal, hogy szeret. — Igaza van, asszonyom! — mondta Zawilowski.

III.

Máriát végre áthatotta az a lelki nyugalom, amely Isten adománya. Elhalt anyjának mondanisa vissza-visszatért emlékébe: — Házassági frigyét nem azért kötötték, hogy boldogok legyenek, hanem hogy a házasság szent kötelességeit teljesítsék. — Zavarián magányában, amelyet Stas ráerőszakolt, új életszabályt állított föl. Mindkettőjük kötelessége az lesz, hogy minden gondolatukat, egymás iránt érzett szeretelmüket, egész életüket gyermeküknek szenteljék. S ha néha sötét halálsejtelmek vettek rajta erőt, Isten arra kérte, hogy engedje elni, gyermeke, férje kedvéért. Azt hitte, hogy ugyanaz az aggodalom okozza Stas borult kedélyhangulatát. Pedig csalódott. Igazi okát nem sejtette s Stas maga sem merete azt bevallani önmagának. Azt hitte eddig, hogy életbölcsessége erős alapon áll s önhittségében megvetette azokat, akik nem építettek az övéhez hasonló biztos révet, amely menedéket nyújt az élel viharozó változásaiban. S most mintha megint volt az épület s megbillenne az élet mérlege. Stas meglepedezett arról, hogy az ember lelke olyan, mint a madár, amely a léghen csak úgy tarthatja föl magát, ha szárnyával evez. Ezen erőmegfeszítés nélkül a legkisebb szél a földre teper.

S a kísértés, amely a föld porába vonja, aljas és nemtelen. Fölhárad ellene, mindhiába! Szegényen magát önmaga előtt. De az önbizalom fényes épületének falai repedeznek. Sokkal őszintébb volt, semmint meg tudott volna alkudni lelkiismeretével. Tudta, hogy választania kell a jó és rossz között.

Maszkonét korlátolt bábnak tekintette, a ki számot nem tesz, a ki megvetésre méltó, s mégis és dacára mindennek, valahányszor szemtől-szemben állt vele, erőt vett rajta a vágy, a szenvedély kísértése. S mintha minden összeküldött volna ellene. Mária állapota, Maszkó örökös távolléte, minden összejátszott, hogy fokozza a kísértést. Polanieczki, a ki ellentállt Annette asszony szeszélyes csábításainak, a ki jellemes embernek vélte önmagát, most kénytelen volt beismerni azt, hogy ha Maszkoné cipőjének hegyével megérintené szigorú elveken épült meggyőződéseit, a talaj kisiklanék lábai alól.

(Folyt. köv.) 27.

Roth Jenő és Társa
Tőzsde jelentése.

— A Tőzsde eredeti távirata. —

Értéktőzsde

Budapest, január 20.

Osztrák hitel	625 50
Magyar hitel	639 50
Államvasút	624 50
Rimaustrói	416 —
Magyar jelvény	488 —
Salgótarjáni	—
Wagou-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, január 20.

Buza októberre	7 84
Buza áprilisra	8 30
Tengeri	5 14
Rozs okt.	6 69
Zab ápr.	6 98
Káposzta, márcs. sz.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. január 20-án

Magyar aranyjárdék 4%	119 50
Magyar koronajárdék	95 80
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	122 25
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101 25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	120 —
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	95 25
Italmórtási jog megváltási kötvény	101 60
Horvát-azsávónföldterhermentesítési kötvény	95 25
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	182 50
Tiszaháti vasút sorsjegy-kölcsön	158 —
Osztrák járdék papírban	150 —
Osztrák járdék ezüstben	150 —
Osztrák járdék aranyban	120 25
Osztrák korona járdék	97 —
Osztrák állam-sorsjegyek	146 —
Osztrák magyar bank részvény	16 —
Magyar hitelbank részvény	673 —
Osztrák hitelintézet részvény	654 50
Párisi vista	95 20
20 frankos arany (Napoleon-ar)	13 02
Németbirodalmi márká	117 20
London vista	239 20
80 márkás arany	25 42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Eladó!

Legjobb minőségű saját termelésű

oberndorfi répamag

ab vasúti állomás Margitta, készpénzfizetés, illetve utánvétel mellett

70 kor. métermázsánként.

Mintákat kívánatra küld az Uradalmi Igazgatóság Margitta.

(Utánnymás nem díjazatik.)

Most lehet legolcsóbban
női és férfi fehérneműt, vásznat és asztalneműt
beszerezni!

Menyasszonyi kelengyék!

Teljes végeladás!

Kunz József és társa czég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

226-0-163

A „TISZÁNTÚL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken . . . 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szerf. kath. lelkeszi hivatalok számára egyházhathóságilag jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek
Bérmáltak
Egybekeltek
Megholtak
Megtértek
Eltértek

anyakönyve, diósgyőri papíron.

Bevétel
Kiadás

templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek
Egybekeltek
Megholtak

anyakönyvi kivonata.

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és utányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsátó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vincze intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

(Director instituti etiam sacra assignat pro pretio libellorum.)

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harcza. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László nyomda

elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben

a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hírlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok,

körlevelek, falragaszok, hirdetmények,

részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek,

pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok,

meghívók, szinlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok,

névjegyek, tánczrendek, palackfeliratok, sorsjegyek,

gyászjelentések,

levélpapírok és borítékok,

valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szerf. kath. lelkeszi hivatalok számára főhathóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvaokról.
2. Megtértek jegyzéke.
3. Hitehagyottak jegyzéke.
4. Elvált házasságok jegyzéke.
5. Szerződés szerinti vagy házasságok jegyzéke.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.
9. Kereszteltek
10. Egybekeltek
11. Megholtak

12. Bevételi
13. Kiadási

számadás-ívek.

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek

16. Egybekeltek

17. Megholtak

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.

20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek

22. Egybekeltek

23. Megholtak

anyakönyvi kivonata.

anyakönyvi másolata.

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.

Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KONYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.